

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính chụp ảnh lưu niệm với đại biểu thanh niên tại Chương trình Thủ tướng Chính phủ đối thoại với thanh niên Việt Nam năm 2025. Nguồn: chinhphu.vn.

Phát huy vai trò của thanh niên trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia

“

Chương trình Thủ tướng Chính phủ đối thoại với thanh niên Việt Nam năm 2025 có chủ đề: “Thanh niên Việt Nam tiên phong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia”. Sự kiện có sự tham gia của lãnh đạo các bộ, ban/ngành và hơn 300 đại biểu thanh niên tiêu biểu trên toàn quốc. Các vấn đề như cơ chế, chính sách, đầu tư hạ tầng số, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao... đã được thảo luận, trong đó tập trung vào vai trò của thanh niên trong thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia (Nghị quyết số 57-NQ/TW). Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam trích đăng một số ý kiến quan trọng mang tính định hướng từ lãnh đạo Chính phủ và các bộ, ngành liên quan.

”

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính: “3 yêu cầu đối với thanh niên - 5 đề nghị đối với các cấp, các ngành, địa phương”

3 yêu cầu đối với thanh niên

(1) Thanh niên Việt Nam đã nói là làm, đã cam kết phải thực hiện, đã nỗ lực rồi phải nỗ lực hơn nữa, quyết tâm rồi phải quyết tâm cao hơn nữa, đã quyết liệt rồi phải quyết liệt hơn nữa, đã tiên phong rồi phải tiên phong hơn nữa. Phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số không chỉ là nhiệm vụ mà còn là cơ hội để thanh niên thể hiện bản lĩnh, trí tuệ, khát vọng cống hiến xây dựng đất nước phát triển giàu mạnh, văn minh, thịnh vượng. (2) Thanh niên Việt Nam phải có tư duy sáng tạo, hành động quyết liệt, mạnh mẽ, hiện thực hóa khát vọng bằng những sản phẩm, công trình cụ thể, hiệu quả. Tận dụng tốt cơ hội, phản ứng chính sách phù hợp, linh hoạt, hiệu quả. (3) Thanh niên Việt Nam phải phát huy tinh thần “thắng không kiêu, bại không nản”; phải có tư tưởng “biến không thành có, biến khó thành dễ, biến cái không thể thành cái có thể”. Tuổi trẻ hãy giữ “Tâm trong - Trí sáng - Hoài bão lớn”, nghĩ sâu làm lớn, nhìn xa trông rộng; coi trọng thời gian, trí tuệ, sự quyết đoán đúng thời điểm; nỗ lực vượt qua giới hạn của chính mình để không ngừng cống hiến, đóng góp cho quê hương, đất nước.

5 đề nghị đối với các cấp, ngành, địa phương

Để phát huy tinh thần tình nguyện, xung kích của tuổi trẻ trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số quốc gia, Thủ tướng đề nghị các cấp, ngành, địa phương: (1) Nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của thanh niên và công tác thanh niên. Thanh niên là nguồn lực quan trọng, là đội ngũ tiên phong trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, đưa đất nước vững bước vào kỷ nguyên mới. (2) Tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện cơ chế, chính sách và tạo môi trường thuận lợi, hấp dẫn khuyến khích thanh niên tham gia vào quá trình phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, nhất là những cơ chế đặc thù, thu hút nhân tài, đào tạo nhân lực trẻ, thương mại hóa nghiên cứu. (3) Chủ động giao việc, đặt hàng, có cơ chế chính sách nổi trội khuyến khích các doanh nhân trẻ, các nhà khoa học trẻ, nhà nghiên cứu Việt Nam trong và ngoài nước

tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia. (4) Tiếp tục thực hiện nghiêm túc, hiệu quả các hoạt động đối thoại với thanh niên; có thêm nhiều hoạt động trao đổi, lắng nghe, nghiên cứu, tiếp thu, giải quyết các vấn đề cơ bản mà thanh niên quan tâm và kiến nghị, nhất là về đẩy mạnh triển khai ứng dụng khoa học, công nghệ, chuyển đổi số, các chính sách hỗ trợ thanh niên học tập, nghiên cứu, việc làm, khởi nghiệp sáng tạo, lập các quỹ đầu tư... (5) Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh phải tiếp tục đổi mới mạnh mẽ về tư duy, cách thức hoạt động; phát động nhiều phong trào thiết thực, hiệu quả để phát huy vai trò tiên phong, xung kích của thanh niên trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.

Phó Thủ tướng Chính phủ Bùi Thanh Sơn: “Ngoại giao khoa học công nghệ là nòng cốt trong ngoại giao kinh tế”

Chính phủ đã ban hành Chương trình hành động để thực hiện Nghị quyết số 57/NQ-TW, trong đó có nội dung về hợp tác quốc tế trong lĩnh vực khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Bộ Ngoại giao coi ngoại giao khoa học và công nghệ là nòng cốt trong ngoại giao kinh tế, phục vụ phát triển kinh tế của đất nước trong kỷ nguyên mới với 3 thành tố chính.

Thứ nhất: Cùng với các bộ, ngành xây dựng mạng lưới đối tác toàn cầu. Đến nay, Việt Nam đã có văn bản hợp tác với trên 100 đối tác song phương trên thế giới, tham gia vào trên 100 tổ chức/cơ quan nghiên cứu khoa học quốc tế, ký hàng trăm thỏa thuận hợp tác về khoa học và công nghệ. Gần đây, khi lãnh đạo cấp cao Việt Nam thăm các nước, nội dung về hợp tác

khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo luôn là điểm nhấn. Ví dụ, trong quan hệ đối tác chiến lược toàn diện với Australia, New Zealand, Nhật Bản, Hoa Kỳ, Trung Quốc, chúng ta đều có nội dung hợp tác trong lĩnh vực này.

Thứ hai: Trong thời gian vừa qua, việc thu hút các tập đoàn lớn về khoa học và công nghệ trên thế giới vào làm việc tại Việt Nam có sự đóng góp quan trọng của ngoại giao khoa học và công nghệ.

Thứ ba: Kết nối đội ngũ trí thức, thanh niên với tri thức kiều bào, các nhà khoa học người Việt ở nước ngoài.

Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Lê Xuân Định: “Thử nghiệm các chính sách đột phá nhằm phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo”

Trong Nghị quyết số 57-NQ/TW, lần đầu tiên chúng ta xây dựng một cơ chế cho phép và khuyến khích các tổ chức nghiên cứu, các nhà khoa học thuộc khu vực công lập tham gia điều hành doanh nghiệp dựa trên kết quả nghiên cứu của họ. Trên tinh thần của Nghị quyết, ngay từ đầu tháng 3, Chính phủ đã quyết liệt chỉ đạo các bộ, ban, ngành thể chế hóa chủ trương này của Đảng. Nội dung được cụ thể hóa trong Nghị quyết số 193/2025/QH15 ngày 19/2/2025 của Quốc hội về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc biệt tạo đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia (Nghị quyết 193/2025/QH15). Trong đó, đặc biệt chú trọng đến chính sách đột phá, cho phép các cơ sở công lập thực hiện những bước đi mới:

Một là: Được phép sử dụng tài sản công, tài sản trí tuệ và tiền từ các quỹ để thành lập, tham gia hoạt động hoặc góp vốn vào doanh nghiệp. Điều này không phải là mới trên thế giới. Ở nhiều quốc gia, khi doanh nghiệp được thành lập từ các cơ sở nghiên cứu, trường đại học cùng với đối tác bên ngoài, được gọi là “doanh nghiệp khởi nguồn” (spin-off). Nguồn vốn chủ yếu của các doanh nghiệp này là tài sản trí tuệ từ kết quả nghiên cứu.

Hai là: Cho phép xác định giá trị tài sản để tham gia góp vốn vào doanh nghiệp, đồng thời quy định rõ ràng về việc định giá tài sản.

Ba là: Quy định thẩm quyền, trình tự, thủ tục phê duyệt đề án thành lập và tham gia góp vốn vào doanh nghiệp. Đồng thời, cho phép viên chức tham gia quản lý, điều hành doanh nghiệp do cơ sở công lập thành lập hoặc tham gia thành lập, góp vốn.

Bốn là: Quy định quyền và trách nhiệm của người cử viên chức cũng như của chính viên chức tham gia quản lý, điều hành doanh nghiệp.

Như vậy, từ nay, các cơ sở công lập có quyền tham gia góp vốn và thành lập doanh nghiệp. Viên chức trong các cơ sở này cũng được phép tham gia điều hành doanh nghiệp. Điều đó có nghĩa là những người sáng tạo ra tri thức sẽ có cơ hội trực tiếp đưa tri thức đó vào doanh nghiệp để biến thành sản phẩm, dịch vụ. Đây là quá trình hợp tác vô cùng quan trọng. Bởi lẽ, giữa kết quả nghiên cứu công nghệ và khả năng đưa sản phẩm ra thị trường thường xuất hiện một giai đoạn được gọi là “thung lũng chết” - tức là có nhiều ý tưởng khả thi về mặt khoa học nhưng lại không khả thi về mặt thị trường. Đây chính là lúc cần sự kết hợp giữa những người có chuyên môn khoa học và những người có năng lực kinh doanh. Sự kết hợp này sẽ tạo ra một sản phẩm vừa khả thi về mặt công nghệ, vừa khả thi trên thị trường, đồng thời có khả năng tạo ra giá trị gia tăng, đặc biệt là giá trị gia tăng lớn. Đó chính là biểu hiện của năng lực đổi mới sáng tạo. Để phát huy năng lực này, theo tinh thần Nghị quyết số 57-NQ/TW và việc thử nghiệm chính sách trong Nghị quyết số 193/2025/QH15, Chính phủ đang kiến tạo một hệ sinh thái và môi trường thuận lợi cho các doanh nghiệp này hoạt động. Điều này không chỉ dừng lại ở việc cho

phép thành lập doanh nghiệp mà còn bao gồm quá trình hỗ trợ, như cung cấp các ưu đãi về vốn và thuế thu nhập cho doanh nghiệp.

Ngoài cơ chế trước đây cho phép doanh nghiệp sử dụng quỹ phát triển khoa học và công nghệ để đầu tư, Chính phủ và Quốc hội đã quy định tất cả các doanh nghiệp, khi đầu tư vào nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ, đổi mới sáng tạo, kể cả đầu tư cho khởi nghiệp sáng tạo, sẽ được khấu trừ chi phí đó trong phần chi phí chịu thuế, với mức khấu trừ lên đến 150%. Như vậy, chính sách này sẽ công bằng và hài hòa hơn so với giai đoạn trước, khi chỉ có doanh nghiệp lớn mới đủ nguồn lực tài chính và doanh thu để lập quỹ phát triển khoa học và công nghệ. Từ nay, doanh nghiệp ở mọi quy mô đều có thể đầu tư cho khoa học và công nghệ và được hưởng khấu trừ thuế.

Ngoài ra, các vấn đề khác như: quỹ đầu tư mạo hiểm, hệ thống hạ tầng khoa học và công nghệ - đặc biệt là việc phát triển các phòng thí nghiệm - sẽ được quan tâm đầu tư trong thời gian tới, trong 5 đến 10 năm, với tổng chi từ 20-25% ngân sách dành cho nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ của quốc gia.

Thứ trưởng Bộ Tài chính Trần Quốc Phương: “Hạ tầng và thể chế là giải pháp nền tảng để tăng nhanh số lượng doanh nghiệp đổi mới sáng tạo”

Có 5 giải pháp mang tính nền tảng để tăng nhanh số lượng doanh nghiệp đổi mới sáng tạo và cốt lõi nhất chính là thanh niên tham gia vào quá trình này. Cụ thể:

Thứ nhất: Về hoàn thiện thể chế. Theo quan điểm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, Chính phủ, đây là giải pháp mang tính đột phá trọng tâm và hiện nay, công tác hoàn thiện thể chế đang diễn ra mạnh mẽ, rất nhiều luật đang được nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện theo định hướng lớn, đáp ứng yêu cầu của Nghị quyết số 57-NQ/TW cũng như định hướng tăng trưởng 8% trong năm 2025, và 2 con số trong giai đoạn tiếp theo. Hoàn thiện thể chế đối với doanh nghiệp đổi mới sáng tạo sẽ mang tính cở trỏi, khích lệ với các doanh nghiệp này.

Thứ hai: Về hạ tầng. Tăng cường đầu tư đối với hạ tầng công nghệ thông tin, khoa học, công nghệ và chuyển đổi số. Đột phá về hạ tầng hiện nay cũng như sắp tới vẫn rất quan trọng cho sự phát triển nền kinh tế. Đầu tư hạ tầng sẽ thông qua nhiều kênh khác nhau, trong đó, kênh đầu tư bằng nguồn vốn nhà nước là chủ đạo.

Thứ ba: Về nguồn nhân lực. Đây là giải pháp đặc biệt quan trọng. Đào tạo nguồn nhân lực tập trung vào 3 trụ cột: hợp tác quốc tế, thu hút nhân tài, nâng cao đào tạo trong nước.

Thứ tư: Thúc đẩy, khuyến khích đổi mới sáng tạo trong khu vực doanh nghiệp. Đây là khu vực có tiềm năng, nguồn lực lớn để đầu tư cho khoa học và công nghệ. Nghị quyết số 193/2025/QH15 đã cho phép đầu tư vào khoa học và công nghệ được khấu trừ trước thuế. Đây là điểm khuyến khích rất lớn đối với doanh nghiệp.

Thứ năm: Tạo môi trường thuận lợi cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo. Một trong các chính sách ưu đãi nổi bật là sản phẩm của doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo sẽ được ưu tiên, tạo điều kiện thuận lợi nhất để tham gia thương mại hóa.

Hạnh Lê (Tổng hợp)